

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 maja 2014 r.

Sąd Okręgowy w Kaliszu I Wydział Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Jan Brzęczkowski

Protokolant: st. sekr. sądowy Renata Koszyczarska

po rozpoznaniu w dniu 8 maja 2014 r. w Kaliszu

na rozprawie

sprawy z powództwa Ł. C.

przeciwko (...) Spółka Akcyjna w W.

o zapłatę

I. zasądza od (...) Spółka Akcyjna w W. na rzecz powoda Ł. C.:

1. tytułem odszkodowania kwotę 40.000 (czterdzieści tysięcy złotych) z ustawowymi odsetkami od dnia 22 grudnia 2012 r. do dnia zapłaty;

2. tytułem renty związanej ze zmniejszeniem widoków powodzenia powoda na przyszłość kwotę po 650 zł (sześćset pięćdziesiąt złotych) miesięcznie począwszy od dnia 1 grudnia 2012 r., płatną do 10. dnia każdego miesiąca wraz z ustawowymi odsetkami w przypadku zwłoki w płatności którejkolwiek z rat;

II. ustala odpowiedzialność pozwanego za mogące powstać u powoda w przyszłości skutki wypadku komunikacyjnego, któremu uległ powód w dniu 16 kwietnia 2010 r.;

III. oddala powództwo w pozostałej części;

IV. przyznaje od Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Kaliszu adwokatowi M. K. z Kancelarii Adwokackiej w K. kwotę 4.428 zł (cztery tysiące czterysta dwadzieścia osiem złotych) wraz z należnym podatkiem o towarów i usług, tytułem nie opłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu;

V. nakazuje pobrać od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Kaliszu kwotę 4.150,59 zł (cztery tysiące sto pięćdziesiąt złotych 59/100) złotych tytułem części nieuiszczonych kosztów sądowych;

VI. nie obciąża powoda kosztami procesu od oddalonej części powództwa.

SSO Jan Brzęczkowski

UZASADNIENIE

Powód Ł. C. wniósł przeciwko (...) S.A. z siedzibą w W. powództwo o zasądzenie na jego rzecz:

- kwoty 40.000 złotych wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wytoczenia powództwa tytułem odszkodowania za szkodę wyrządzoną powodowi przez sprawcę wypadku komunikacyjnego, który posiadał w dniu zdarzenia ubezpieczenie OC u pozwanego,

- kwoty 1.000 zł miesięcznie począwszy od grudnia 2012 r. tytułem renty płatnej do rąk powoda do dnia 10-go każdego miesiąca wraz z ustawowymi odsetkami w przypadku zwłoki w płatności którejkolwiek z rat, w związku ze zwiększeniem się potrzeb powoda oraz zmniejszeniem się widoków powodzenia na przyszłość z powodu ślepoty w oku lewym,

- kwoty 50.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wytoczenia powództwa z tytułu zadośćuczynienia za krzywdy doznane w związku z wypadkiem komunikacyjnym, który spowodował sprawca posiadający ubezpieczenie OC u pozwanego, a także wniósł o ustalenie, że pozwany (...) S.A. ponosi odpowiedzialność za dalsze, mogące wystąpić w przyszłości skutki zaistniałego wypadku komunikacyjnego oraz orzeczenie o kosztach postępowania wg. norm przepisanych, w tym o kosztach zastępstwa prawnego świadczonego na rzecz powoda z urzędu. Jednocześnie powód powołał się na postanowienie Sądu Rejonowego w Kaliszu z dnia 31 maja 2012 r. w sprawie I Co 1795/12, w którym został zwolniony od ponoszenia kosztów sądowych w całości i ustanowiono dla niego pełnomocnika z urzędu, którego wyznaczyła Okręgowa Rada Adwokacka w P. w osobie adwokata M. K.. W uzasadnieniu pozwu Ł. C. wskazał, że pozwany ponosi odpowiedzialność za jego szkodę powstałą w wyniku wypadku komunikacyjnego z dnia 16 kwietnia 2010 r., którego sprawcą był D. K. posiadający ubezpieczenie OC u pozwanego. W następstwie wypadku powód doznał szeregu obrażeń, których konsekwencją było ciężkie kalectwo w postaci ślepoty oka lewego, co spowodowało konieczność poniesienia kosztów leczenia oraz uszczerbek na zdrowiu (k. 2-8).

Pozwany (...) S.A. z siedzibą w W. w odpowiedzi na pozew wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie od powoda na jego rzecz kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. W uzasadnieniu stanowiska pozwany wskazał, iż powód nie zgłaszał roszczeń ubezpieczycielowi z tytułu opisanego w pozwie wypadku i informacja o tym zdarzeniu objętym ubezpieczeniem dotarła do pozwanego w wyniku doręczenia odpisu pozwu. Zdaniem pozwanego dokumenty załączone do pozwu są niewystarczające dla dokonania oceny stanu zdrowia powoda m.in. w zakresie doznanej neuropatii nerwu wzrokowego, co uniemożliwia ostatecznie ocenić doznaną przez niego krzywdę. Ponadto w ocenie pozwanego nie została również wykazana zasadność żądanego odszkodowania w kwocie 40.000 zł z tytułu utraconych dochodów i kosztów leczenia oraz zasadność żądanej renty w kwocie 1.000 zł miesięcznie (k. 45-47).

Na rozprawie w dniu 17 kwietnia 2013 r. wobec przyznania i wypłacania przez pozwanego kwoty 20.000 zł tytułem zadośćuczynienia powód ograniczył powództwo w tym zakresie do kwoty 30.000 zł (k.55-57).

Wyrokiem częściowym z dnia 14 listopada 2013 r. Sąd Okręgowy w Kaliszu tytułem zadośćuczynienia zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 30.000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 9 maja 2013 r. do dnia zapłaty i umorzył postępowanie w zakresie roszczenia o zasądzenie kwoty 20.000 zł (k. 96).

Strony podtrzymały swoje stanowiska na kolejnych terminach rozprawy. Na rozprawie w dniu 8 maja 2014 r. powód podtrzymał również żądanie w zakresie zasądzenia kosztów zastępstwa procesowego dla jego pełnomocnika ustanowionego z urzędu, ponieważ nie zostały one uiszczone w całości ani w części (k. 149-150).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny sprawy: W dniu 16 kwietnia 2010 r. D. K. znajdując się w stanie nietrzeźwości, spowodował wypadek komunikacyjny w ruchu lądowym umyślnie naruszając zasady bezpieczeństwa w ten sposób, że kierując pojazdem mechanicznym - motocyklem marki Y. (...), o numerze rejestracyjnym (...) - nie zachował prędkości zapewniającej panowanie nad pojazdem. W efekcie tego utracił panowanie nad motocyklem, zmienił tor jazdy i uderzył w idącego powoda Ł. C., który w następstwie uderzenia doznał obrażeń ciała w postaci: rozległej rany łuku brwiowego, krwiaka okularowego lewej powieki, złamania przedniej i bocznej ściany zatoki szczękowej lewej, złamania przyśrodkowego dolnej i bocznej ściany oczodołu lewego, złamania korony zęba 6 dolnego lewego, złamania zębów 2,1+ -2,6 (1 górnego prawego, 2 dolnego lewego oraz 2 dolnego prawego), skręcenia stawu skokowego lewego I/II skokowego, złamania kości skroniowej lewej, pourazowej neuropatii nerwu II oka lewego, których skutkiem jest ślepota oka lewego czyli ciężki uszczerbek na zdrowiu. Prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego w Kaliszu z dnia 3 października 2011 r., sygn. akt II K 939/10 sprawca wypadku D. K. został skazany za przestępstwo z art. 177 § 2 k.k. w związku z art. 178a k.k. § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. na karę 2 lat pozbawienia

wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 5 lat próby. Wobec skazanego orzeczono także dozór kuratora, środek karny w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych i rowerowych na okres 7 lat. Sąd zobowiązał także D. K. do zapłaty na rzecz Ł. C. kwoty 20.000 zł tytułem zadośćuczynienia i częściowego naprawienia szkody.

(dowód: wyrok Sądu Rejonowego w Kaliszu z dnia 03.10.2011 r. wraz z uzasadnieniem – w aktach szkody (...))
W wyniku wszczętego postępowania egzekucyjnego przeciwko D. K., powodowi udało się uzyskać jedynie kwotę 1.263,08 zł z zasądzonej na jego rzecz kwoty 20.000 zł. Postanowieniem z dnia 27 sierpnia 2012 r. komornik umorzył postępowanie egzekucyjne wobec D. K. z powodu bezskuteczności egzekucji. D. K. ponowił spłatę zasądzonego w wyroku karnym zadośćuczynienia we wrześniu 2012 r. i do stycznia 2014 r. przekazał na rzecz powoda łącznie kwotę 5.950 zł. (dowód: polecenia przelewu – k. 17-19, postanowienie z dnia 27.08.2012 r. o umorzeniu postępowania egzekucyjnego w sprawie (...)- k. 20, potwierdzenia wypłaty z przekazów pocztowych – k. 115-117) Sprawca wypadku D. K. w momencie zdarzenia był ubezpieczony w zakresie obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej (OC) w pozwanym (...) S.A. z siedzibą w W..

(okoliczność bezsporna, dowód: informacja Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego – k. 12)

W wyniku doznanych obrażeń powód trafił na 11 dni do Oddziału Chirurgii Szczękowo-Twarzowej Wojewódzkiego Szpitala (...) w K.. Po wyjściu ze szpitala, mając nadzieję na uratowanie lewego oka, powód pojechał na konsultacje prywatne do okulistów w Ł. i w W.. Z tytułu konsultacji okulistycznej w W. poniósł koszty wizyty w wysokości 300 zł oraz koszty dojazdu na wizytę w wysokości 300 zł.

(dowód: zeznania powoda Ł. C. – nagranie /00:31:05-00:40:26/ płyta – k. 57,/00:03:09-00:18:17/ płyta – k. 108, zeznania świadka R. C. – nagranie /00:03:57-00:21:50/ płyta – k. 57, nagranie/00:01:23-00:07:25/płyta – k. 128, karta informacyjna leczenia szpitalnego – k. 13, zaświadczenie lekarskie – k. 14.)

Obrażenia doznane przez powoda w wyniku wypadku komunikacyjnego spowodowały, że orzeczono u niego na stałe lekki stopień niepełnosprawności ze wskazaniem wykonywania pracy lekkiej. (dowód: orzeczenie o stopniu niepełnosprawności z dnia 19.06.2012r.- k.15)

Ł. C. w 2002 r. ukończył liceum zawodowe w zawodzie renowatora zabytków architektury, a po zdaniu egzaminu zawodowego uzyskał tytuł zawodowy robotnika wykwalifikowanego. Powód nigdy nie pracował w wyuczonym zawodzie renowatora i miał problem ze znalezieniem stałej pracy, dlatego był zatrudniany przez ojca w jego pracowni projektowej na umowę o pracę w okresach: od 5 maja 2003 r. do 4 maja 2004 r. na stanowisku pomocy projektanta w wymiarze pełnego etatu oraz od 16 marca 2005 r. do 15 czerwca 2008 r. na stanowisku asystenta w wymiarze pełnego etatu. Powód uzyskiwał wówczas minimalne wynagrodzenie za pracę. Ojciec powoda planował, że syn w przyszłości przejmie od niego prowadzenie pracowni projektowej. Pomiędzy okresami zatrudnienia powód był zarejestrowany w Powiatowym Urzędzie Pracy jako bezrobotny i otrzymywał zasiłek dla bezrobotnych w wymiarze 80%. Przez okres od 16 czerwca 2008 r. do 31 sierpnia 2008 r. powód pracował w H. jako pracownik fizyczny przy taśmie produkcyjnej i jego dochody kształtowały się na poziomie około 5.000 zł miesięcznie. Powód pracował 40 godzin tygodniowo za stawkę 7,70 € brutto za godzinę. Koszty mieszkania i dojazdu do pracy były z góry potrącane przez pracodawcę z wypłacanego wynagrodzenia, a powód we własnym zakresie ponosił koszty wyżywienia. Powód otrzymał zwrotu podatku z tytułu zatrudnienia zagranicą w kwocie 3.158,84 zł na rachunek bankowy jego matki. Ze względu na relatywnie wysokie zarobki powodowi odpowiadała ta praca, dlatego zamierzał w kolejnych latach również zatrudniać się u holenderskiego pracodawcy przez okres 2-3 miesięcy. W 2009 r. powód nie podjął jednak pracy w H. ze względu na problemy mieszkaniowe.

(dowód: zeznania powoda Ł. C. – nagranie /00:31:05-00:40:26/ płyta – k. 57,/00:03:09-00:18:17/ płyta – k. 108, zeznania świadka R. C. – nagranie /00:03:57-00:21:50/ płyta – k. 57, nagranie/00:01:23-00:07:25/płyta – k. 128, zeznania świadka D. J. – nagranie/00:21:51-00:31:04/ płyta – k. 57, świadectwo dojrzałości – k. 10, dyplom uzyskania tytułu zawodowego – k. 9,

świadczenia pracy – k. 63-65, zaświadczenia z PUP – k. 66-67, 136-137, zaświadczenie o zatrudnieniu w H. z tłumaczeniem – k. 21-22, 68 umowa wstępna z Agencją (...) z dnia 13.06.2008 r. – k. 23-25, umowa o pracę z dnia 23.06.2008 r. – k. 26-29, PIT/ZG z 2008 r. – k. 30, umowa o usługę rozliczenia podatkowego w H. za rok 2008 – k. 31, informacja o historii konta dot. zwrotu podatku – k. 32-33)

W chwili wypadku komunikacyjnego powód nie był zarejestrowany w Powiatowym Urzędzie Pracy jako osoba bezrobotna i poszukiwał stałej pracy. Powód był na utrzymaniu rodziców. Na prośbę ojca zajmował się jego końmi na wsi. Powód czekał na wyjazd do pracy sezonowej w H., którą miał rozpocząć 1 maja 2010 roku. Wobec tego, iż powód uległ wypadkowi, który wpłynął na jego stan zdrowia, oferta pracy w H. stała się nieaktualna.

(dowód: zeznania powoda Ł. C. – nagranie /00:31:05-00:40:26/ płyta – k. 57, /00:03:09-00:18:17/ płyta – k. 108, zeznania świadka R. C. – nagranie /00:03:57-00:21:50/ płyta – k. 57, nagranie/00:01:23-00:07:25/płyta – k. 128, zeznania świadka D. J. – nagranie/00:21:51-00:31:04/ płyta – k. 57, oświadczenie J. A. – k. 16)

Kiedy okazało się, że uszczerbek na zdrowiu jakiego doznał w wyniku wypadku jest nieodwracalny, powód zamknął się w sobie. Ł. cały czas przebywał w domu, ograniczył kontakty towarzyskie, stracił wcześniejsze zainteresowania. Przed wypadkiem powód był w pełni zdrowym, aktywnym, towarzyskim, młodym człowiekiem. Jego pasją była jazda na nartach. Chciał zdobyć uprawnienia do kierowania motocyklem, który chciał sobie kupić. Razem z rodzicami podróżował camperem po Europie. Chętnie spędzał wolny czas z siostrzeńcem, z którym chodził do kina i wyjeżdżał na działkę. Możliwość widzenia tylko jednym okiem ograniczyła jego wcześniejsze funkcjonowanie. Powód obawiał się kierować samochodem i nie mógł jeździć na długie dystanse, przestał uprawiać jazdę na nartach. Aby poradzić sobie z traumą po wypadku i pogodzić się z zaistniałą sytuacją, skorzystał z jednej wizyty u psychologa, ale nie kontynuował dalszej terapii. Powód otrzymał wsparcie rodziny, która obawiała się o jego przyszłość. Aby zmotywować syna do jakiegokolwiek działania ojciec powoda postanowił ponownie zatrudnić go w swojej pracowni projektowej. Od 16 stycznia 2011 r. powód podjął pracę na stanowisku asystenta projektanta w wymiarze pełnego etatu z minimalnym wynagrodzeniem za pracę. Jak przy poprzednim zatrudnieniu powód pomagał przygotowywać projekty budowlane pracując przy komputerze. Z powodu wyczerpanej pracy jednym okiem powód często skarżył się na bóle głowy i problemy z koncentracją, dlatego na jego prośbę od 1 listopada 2011 r. ograniczono mu czas pracy do wymiaru 1/2 etatu. Dolegliwości związane z pracą przy komputerze nie ustępowały, dlatego powód zdecydował się rozwiązać umowę o pracę za porozumieniem stron, które nastąpiło z dniem 31 października 2012 r.

(dowód: zeznania powoda Ł. C. – nagranie /00:31:05-00:40:26/ płyta – k. 57, /00:03:09-00:18:17/ płyta – k. 108, zeznania świadka R. C. – nagranie /00:03:57-00:21:50/ płyta – k. 57, nagranie/00:01:23-00:07:25/płyta – k. 128, zeznania świadka D. J. – nagranie/00:21:51-00:31:04/ płyta – k. 57, świadectwo pracy – k. 61-62, wniosek o zmniejszenie wymiaru czasu pracy – k. 69, wniosek o rozwiązanie umowy o pracę za porozumieniem stron – k. 70)

W wypadku w dniu 16 kwietnia 2010 r. powód doznał ciężkiego urazu twarzoczaszki ze złamaniem ścian oczodołu lewego. Następstwem urazu jest nieodwracalna ślepotą oka lewego oraz oszpecenie pod postacią zezą rozbieżnego i zapadnięcia galki

ocznej spowodowane deformacją oczodołu. Od wypadku powód jest osobą jednooczną – jednooczność wyklucza prace na wysokości. Od wypadku powód posługuje się tylko okiem prawym i obawa co do możliwości utraty widzenia OP (oka prawego) z powodu zdarzenia w dniu 16 kwietnia 2010 r. jest w chwili obecnej nieuzasadniona. Raport WHO (Światowej Organizacji Zdrowia) określił pracę przy monitorze nie jako szkodliwą, ale jako uciążliwą dla narządu wzroku. Nie ma podstawy prawnej dającej lekarzowi prawo odsunięcia od pracy osoby, która nie spełnia wymogów odnośnie narządu wzroku. **(dowód: opinia sądowno-lekarska biegłego sądowego z dziedziny okulistyki – R. M. – k. 85-86)**. Od czasu podjęcia przez powoda pracy w marcu 2003 r. minimalne wynagrodzenie miesięczne za pracę wynosiło:

- od 1 stycznia 2003 r. – 800 zł brutto (Dz.U.2002.200.1679),

- od 1 stycznia 2004 r. – 824 zł brutto (Dz.U.2003.167.1623),
- od 1 stycznia 2005 r. – 849 zł brutto (Dz.U.2004.201.2062),
- od 1 stycznia 2006 r. – 899,10 zł brutto (Dz.U.2005.177.1469),
- od 1 stycznia 2007 r. – 936 zł brutto (Dz.U.2006.171.1227),
- od 1 stycznia 2008 r. – 1126 zł brutto (Dz.U.2007.171.1209),
- od 1 stycznia 2009 r. – 1276 zł brutto (M.P.2008.55.499),
- od 1 stycznia 2010 r. – 1317 zł brutto (M.P.2009.48.709) /984,15 zł netto/,
- od 1 stycznia 2011 r. – 1386 zł brutto (Dz.U.2010.194.1288) /1032,34 zł netto/,
- od 1 stycznia 2012 r. – 1500 zł brutto (Dz.U.2011.192.1141) /1111,86 zł netto/,
- od 1 stycznia 2013 r. – 1600 zł brutto (Dz.U.2012.1026) /1181,38 zł netto/,
- od 1 stycznia 2014 r. – 1680 zł brutto (Dz.U.2013.1074) /1237,20 zł netto/.

(okoliczność bezsporna)

W związku z zatrudnieniem powód uzyskał dochody wykazane w złożonych przez niego rocznych zeznaniach podatkowych w poszczególnych latach:

- w 2004 r. – 5.850,69 zł,
- w 2005 r. – 8.454,90 zł,
- w 2006 r. – 9.562,20 zł,
- w 2007 r. – 9.856,20 zł,
- w 2008 r. – 15.075,14 zł, dochód uzyskany za granicą – 9.022,14 zł,
- w 2009 r. – 2.016,20 zł,
- w 2011 r. – 14.390,81 zł,
- w 2012 r.- 6.387,50 zł. ***(dowód: PIT/ZG z 2008 r. – k. 30, informacje o dochodach – k. 141,143).***

Powód Ł. C. aktualnie ma 30 lat, mieszka razem z rodzicami w miejscowości M.. Powód pozostaje na utrzymaniu rodziców, nie posiada stałego zatrudnienia, ale pracuje dorywczo u rolników od wiosny do jesieni jeżeli jest zapotrzebowanie na pracowników fizycznych. Z tego tytułu powód uzyskuje dochód w wysokości około 800 zł netto miesięcznie, ale bardzo rzadko się zdarza, aby w danym miesiącu przepracował wszystkie dni robocze. Ł. C. nie może podjąć pracy w wyuczonym zawodzie renowatora zabytków architektury, ponieważ z powodu jednoocznosci nie otrzymałby pozwolenia na pracę na wysokościach, która często jest wykonywana w tym zawodzie. Obecnie powód nie zamierza starać się o pracę w H., ponieważ praca fizyczna jaką tam wykonywał wymagała od niego ciągłej obserwacji taśmy produkcyjnej, co przy widzeniu wyłącznie jednym okiem byłoby trudne. Powód obawia się, że mógłby sobie nie poradzić przy tym zajęciu. Proces leczenia okulistycznego został zakończony wraz z końcem hospitalizacji. Aktualnie powód nie leczy się, nie ma zalecenia noszenia okularów korekcyjnych. W dalszym ciągu odczuwa bóle głowy związane z przebyłym urazem twarzoczaszki. Powód jest samodzielny, nie wymaga opieki i pomocy osoby trzeciej w codziennych czynnościach. Ł. C. nie posiada decyzji organu rentowego w przedmiocie uprawnień do świadczenia rentowego z

ubezpieczenia społecznego. Przed wytoczeniem powództwa w niniejszej sprawie Ł. C. nie występował do pozwanego z roszczeniami z tytułu wypadku komunikacyjnego z dnia 16 kwietnia 2010 r.

(dowód: zeznania powoda Ł. C. – nagranie /00:31:05-00:40:26/ płyta – k. 57,/00:03:09-00:18:17/ płyta – k. 108, zeznania świadka R. C. – nagranie /00:03:57-00:21:50/ płyta – k. 57, nagranie/00:01:23-00:07:25/płyta – k. 128, zeznania świadka D. J. – nagranie/00:21:51-00:31:04/ płyta – k. 57).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie zebranego w sprawie materiału dowodowego, w szczególności zgromadzonych, nie budzących wątpliwości dokumentów, zeznań powoda Ł. C. oraz zeznań świadków D. J. i R. C., które to zeznania Sąd uznał za wiarygodne poza kwestią przeciętnego wynagrodzenia osiąganego w zawodzie renowatora zabytków architektury. Jak ustalono w stanie faktycznym powód nigdy nie pracował w tym zawodzie i nie był zorientowany ile zarabia renowator zabytków architektury, a także nie potrafił zróżnicować wysokości tego wynagrodzenia w zależności czy jest to praca biurowa przy komputerze, czy praca na wysokościach. Ponadto Sąd poczynił ustalenia faktyczne również w oparciu o przeprowadzoną opinię biegłego lekarza z dziedziny okulistyki, co do której strony nie podniosły zarzutów, a którą to opinię Sąd uznał za pełną i należycie uzasadnioną.

Sąd zważył, co następuje:

Wobec tego, iż w trakcie niniejszego postępowania Sąd rozstrzygnął o roszczeniu powoda w zakresie zadośćuczynienia za krzywdę spowodowaną następstwami wypadku komunikacyjnego z dnia 16 kwietnia 2010 r. w wyroku częściowym z dnia 14 listopada 2013 r. i żadna ze stron nie zakwestionowała tego orzeczenia, czego konsekwencją było jego uprawomocnienie, dlatego w dalszej części postępowania do rozstrzygnięcia pozostało powództwo w zakresie odszkodowania i renty z tytułu zwiększenia potrzeb i zmniejszenia się widoków powodzenia na przyszłość.

W niniejszej sprawie nie było kwestia sporną, iż powód Ł. C. brał udział w wypadku komunikacyjnym, w którym doznał uszkodzenia ciała. Pojazd sprawcy wypadku, D. K. był ubezpieczony w zakresie odpowiedzialności cywilnej (OC) w pozwanym zakładzie ubezpieczeń. W odniesieniu do pozwanego (...) S.A. z siedzibą w W. nie było kwestią sporną, iż zakład ten był ubezpieczycielem przedmiotowego pojazdu w ramach obowiązkowego ubezpieczenia OC, odpowiedzialność pozwanego za szkody związane z wypadkiem, w którym uczestniczył powód jest odpowiedzialnością gwarancyjną z tytułu umowy ubezpieczenia, na podstawie art. 822 k.c. Odpowiedzialność odszkodowawcza pozwanego w ramach umowy ubezpieczenia nie była co do zasady przez niego kwestionowana. Po doręczeniu odpisu pozwu pozwany przystąpił do likwidacji szkody i wypłacił ustalone przez siebie zadośćuczynienie, a także nie zaskarżył wyroku częściowego przyznającego powodowi dalszą kwotę z tego tytułu. Kwestią sporną była wysokość odszkodowania i renty, a także ustalenie w jakim zakresie zwiększyły się potrzeby powoda oraz zmniejszyły się jego widoki powodzenia na przyszłość na skutek wypadku z dnia 16 kwietnia 2010 r.

Zgodnie z art. 444 § 1 k.c., w razie uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia naprawienie szkody obejmuje wszelkie wyniki z tego powodu koszty. Na żądanie poszkodowanego zobowiązany do naprawienia szkody powinien wyłożyć z góry sumę potrzebną na koszty leczenia, a jeżeli poszkodowany stał się inwalidą, także sumę potrzebną na koszty przygotowania do innego zawodu.

Poszkodowanym w rozumieniu komentowanego przepisu, który jest uprawniony do dochodzenia odszkodowania, jest osoba, która doznała uszkodzenia ciała lub rozstroju zdrowia na skutek zdarzenia, za które odpowiedzialność ponosi inna osoba. Skutki w postaci uszkodzenia ciała lub rozstroju zdrowia stanowią bezpośrednio, a nie pośrednio następstwa zdarzenia sprawczego. Żądanie pokrycia wszelkich szkód na osobie oraz zwrotu poniesionych kosztów przysługuje tylko poszkodowanemu. Odszkodowanie przewidziane w art. 444 § 1 k.c. obejmuje wszelkie wydatki (koszty) pozostające w związku z uszkodzeniem ciała lub rozstrojem zdrowia, jeżeli są konieczne (niezbędne) i celowe. W grupie wydatków celowych i koniecznych, pozostających w związku z uszkodzeniem ciała lub rozstrojem zdrowia tradycyjnie wymienia się koszty leczenia (pobytu w szpitalu, pomocy pielęgniarstwa, koszty lekarstw), specjalnego odżywiania się, nabycia protez i innych specjalistycznych aparatów i urządzeń (np. protez, kul, aparatu słuchowego, wózka inwalidzkiego). Do grupy tej zalicza się również wydatki związane z transportem chorego na

zabiegi i do szpitala, koszty związane z odwiedzinami chorego w szpitalu czy wynikające z konieczności specjalnej opieki i pielęgnacji nad chorym, koszty zabiegów rehabilitacyjnych, wreszcie koszty przygotowania do innego zawodu. Orzecznictwo przyjmuje, że w sytuacji zachowanej częściowej zdolności do pracy poszkodowany jest obowiązany do wykorzystania zachowanej zdolności do pracy. Nieuzasadniona odmowa podjęcia pracy pozwala zmniejszyć wysokość odszkodowania o kwotę, którą uzyskiwałby on w wyniku pracy (wyrok SN z dnia 2 marca 1966 r., II PR 18/66, NP 1966, nr 10, s. 1294). Nadto przyjmuje się, że należy brać pod uwagę realną, praktyczną możliwość podjęcia przez poszkodowanego pracy w granicach zachowanej zdolności do pracy, a nie możliwość teoretyczną/zob. komentarz do art. 444 k.c. [w:] Kodeks cywilny. Zobowiązania – część ogólna, aut. A. Rzetecka – Gil, Lex 2011/.

W niniejszej sprawie bezsprzecznie ustalono, iż w wyniku wypadku z dnia 16 kwietnia 2010 r. powód doznał ciężkiego uszkodzenia ciała, którego konsekwencją była nieodwracalna utrata wzroku w lewym oku, co doprowadziło do szkody w postaci zmniejszenia dochodów powoda. Dlatego rozstrzygając o odszkodowaniu należało ustalić potencjalne dochody powoda w sytuacji, gdyby nie uległ wypadkowi w dniu 16 kwietnia 2010 r. biorąc pod uwagę wysokość jego dochodów z przed wypadku.

Zdaniem Sądu powód wykazał w niniejszym postępowaniu, że gdyby nie uległ przedmiotowemu wypadkowi to podjąłby zatrudnienie w H. w 2010 r. i w latach następnych na takich samych warunkach pracy i płacy jak 2008 r., czyli jako pracownik fizyczny w pełnym wymiarze czasu pracy przez okres co najmniej 2 miesiące i z tego tytułu osiągałby wynagrodzenie w wysokości około 5.000 zł miesięcznie. Przekładając to na wyliczenia matematyczne, dochód jaki powód osiągnął z tytułu pracy za granicą w 2008 r. wyniósł łącznie 12.180,98 netto zł (dochód z PIT/ZG z 2008 r. w wysokości 9.022,14 zł netto + zwrot podatku z zagranicy w wysokości 3.158,84 zł netto), czyli jest wysoce prawdopodobne, że taki dochód uzyskiwałby również w latach 2010-2012. Praca za granicą byłaby tylko jego pracą sezonową, a po powrocie do kraju mógłby dalej pracować. Biorąc pod uwagę całokształt okoliczności sprawy zdaniem Sądu najbardziej prawdopodobnym zatrudnieniem powoda byłaby praca na stanowisku asystenta projektanta w pracowni projektowej jego ojca na pełny etat z minimalnym wynagrodzeniem. W 2010 r. po powrocie z H. powód pracowałby do końca tego roku przez 3 miesiące z minimalnym wynagrodzeniem w kwocie 984,15 zł netto, czyli uzyskiwałby dochód z wynagrodzenia za pracę w łącznej kwocie 2.952,45 zł. W 2011 r. w kraju pracowałby 10 miesięcy z minimalnym wynagrodzeniem w kwocie 1.032,34 zł netto, czyli uzyskiwałby dochód z wynagrodzenia za pracę w łącznej kwocie 10.323,40 zł. Analogicznie w 2012 r. pracując w kraju przez 10 miesięcy z minimalnym wynagrodzeniem w kwocie 1.111,86 zł netto uzyskiwałby dochód z wynagrodzenia za pracę w łącznej kwocie 11.118,60 zł. Sumując dochody z pracy za granicą i w kraju powód potencjalnie uzyskiwałby następujące dochody: w 2010 r. – 15.133,43 zł, w 2011 r. – 22.504,38 zł, w 2012 r. – 23.299,58 zł. Z ustaleń faktyczny wynika, że w 2010 r. powód nie złożył zeznania podatkowego w urzędzie skarbowym i tym samym nie wykazał żadnego dochodu. Natomiast w zeznaniu podatkowym za rok 2011 r. powód zadeklarował dochód w wysokości 14.390,81 zł, a w zeznaniu podatkowym za rok 2012 r. – dochód w wysokości 6.387,50 zł. Zatem różnica pomiędzy potencjalnym dochodem powoda, a faktycznie uzyskanym stanowi szkodę majątkową jaką poniósł na skutek wypadku z dnia 16 kwietnia 2010 r., którego następstwa wpłynęły na jego możliwości zatrudnienia i wysokość dochodów. Według matematycznego wyliczenia poczynionego przez Sąd szkoda powoda wyniosła: w 2010 r. - 15.133,43 zł, w 2011 r. – 8.113,57 zł (22.504,38 zł – 14.390,81 zł), w 2012 r. – 16.912,08 zł (23.299,58 zł – 6.387,50 zł), co łącznie daje kwotę 40.159,08 zł (15.133,43 zł + 8.113,57 zł + 16.912,08 zł). Przystępując do wyliczenia potencjalnych dochodów powoda, Sąd nie uwzględnił wynagrodzenia w zawodzie renowatora zabytków architektury, ponieważ zatrudnienie go w wyuczonym zawodzie byłoby wyłącznie hipotetyczne, gdyż powód nigdy nie pracował w tym zawodzie i nie potrafił sprecyzować wysokości wynagrodzenia renowatora zabytków architektury.

Reasumując powyższe, powództwo odszkodowawcze jako uzasadnione zasługuje na uwzględnienie, dlatego Sąd związany dyspozycją art. 321 § 1 k.p.c. orzekł jak w punkcie I podpunkt 1 sentencji wyroku. Zdaniem Sądu przyznana kwota odszkodowania jest w pełni adekwatna do szkody jaką poniósł powód w wyniku przedmiotowego zdarzenia aktualizującego odpowiedzialność pozwanego. Wobec braku udokumentowania wydatków poniesionych na leczenie i konsultacje u lekarzy specjalistów w Ł. i w W. Sąd uznał, że koszty te w pełni rekompensuje przyznane odszkodowanie biorąc pod uwagę okoliczność, iż powód nie zgłosił w pozwie oddzielnego roszczenia o zwrot kosztów leczenia. O odsetkach ustawowych Sąd orzekł na podstawie art. 481 k.c. Zobowiązanie do zapłaty roszczenia powoda ma

charakter zobowiązania bezterminowego, toteż przekształcenie go w zobowiązanie terminowe może nastąpić w wyniku wezwania do spełnienia świadczenia skierowanego do dłużnika przez wierzyciela (art. 455 k.c.; zob. m.in. wyr. SN z 18.09.1970 r., II PR 257/70, OSNC 1971 r., nr 6. poz. 103, wyr. SN 18.02.2010 r., CSK 434/09, Lex nr 602683, wyr. SN z 22.02.2007 r., I CSK 433/06, Lex nr 274209). Powód wniósł o zasądzenie odsetek od dnia wniesienia pozwu, a zatem Sąd uwzględnił roszczenie powoda od dnia 22 grudnia 2012 r., tj. od dnia następnego po doręczeniu odpisu pozwu, kiedy pozwany został skutecznie wezwany do zapłaty określonego w pozwie roszczenia o odszkodowanie.

Zgodnie z dyspozycją art. 444 § 2 k.c. w sytuacji, gdy poszkodowany utracił całkowicie lub częściowo zdolność do pracy zarobkowej albo jeżeli zwiększyły się jego potrzeby lub zmniejszyły widoki powodzenia na przyszłość, może on żądać od zobowiązanego do naprawienia szkody odpowiedniej renty. Szkada polegająca na utracie lub zmniejszeniu się dochodów powstaje z chwilą, gdy poszkodowany został po raz pierwszy pozbawiony możliwości uzyskania zarobków i innych korzyści, które mógł osiągnąć, gdyby nie doznał uszkodzenia ciała lub rozstroju zdrowia. Ma ona rekompensować poszkodowanemu uszczerbek, który wskutek uszkodzenia ciała lub rozstroju zdrowia powstał w jego dochodach z tytułu pracy zarobkowej lub prowadzonej działalności gospodarczej (komentarz do art. 444 k.c., aut. A. Olejniczak [w:] A Kidyba i inni, „Kodeks cywilny. Komentarz. Tom III. Zobowiązania – część ogólna”, Lex 2010). W konsekwencji wysokość renty powinna odpowiadać różnicy między zarobkami, jakie poszkodowany mógłby osiągać, gdyby nie uległ wypadkowi, a wynagrodzeniem, jakie – w konkretnych warunkach – jest w stanie uzyskać przy wykorzystaniu swej uszczuplonej zdolności do pracy, z tym zastrzeżeniem, że poszkodowany nie ma obowiązku podjęcia się każdej pracy (wyrok SN z dnia 8 czerwca 2005 r., V CK 710/2004, LEX nr 183607). Zwiększenie się potrzeb poszkodowanego stanowi szkodę przyszłą, wyrażającą się w stale powtarzających się wydatkach na ich zaspokojenie (np. konieczność stałego leczenia, zabiegów, kuracji, opieki osób trzecich, specjalnego odżywiania), przy czym warunkiem koniecznym nie jest fakt realnego pokrycia tychże wydatków przez poszkodowanego, ale ich istnienie (wyrok SA w Katowicach z dnia 24 maja 1996 r., III APr 7/96, OSN 1997, z. 6, poz. 18; wyrok SN z dnia 8 lutego 2012 r., V CSK 57/11, LEX nr 1147804). Natomiast zmniejszenie się widoków powodzenia na przyszłość wyraża się uszczerbkiem majątkowym, polegającym na utracie innych korzyści majątkowych, jakie poszkodowany, dzięki swoim właściwościom (np. szczególne uzdolnienia czy kwalifikacje) mógłby osiągnąć, gdyby nie doznał uszczerbku na zdrowiu. Należy je oceniać według realnych możliwości poszkodowanego istniejących w chwili powstania zdarzenia wywołującego szkodę (wyrok SN z dnia 31 października 1966 r., II CR 372/66, niepubl.). W ocenie Sądu powód Ł. C. wykazał co do zasady okoliczności uzasadniające przyznanie mu żądanych kwot renty z tytułu pogorszenia się widoków powodzenia na przyszłość natomiast nie udowodnił zwiększonych potrzeb jako następstwa przedmiotowego wypadku. Następstwem wypadku z dnia 16 kwietnia 2010 r. jest nieodwracalne kalectwo powoda. Od wypadku powód posługuje się tylko okiem prawym i nigdy nie odzyska wzroku w lewym oku, a proces leczenia okulistycznego faktycznie zakończył się z końcem hospitalizacji po wypadku. Obecnie powód nie wymaga specjalistycznego leczenia, nie ma zalecenia noszenia okularów korekcyjnych, nie przyjmuje leków poza okazjonalnym zażywaniem typowych leków przeciwbólowych w przypadku pojawiających się bólów głowy. Powód jest samodzielny, nie wymaga opieki i pomocy osoby trzeciej w codziennych czynnościach. Te okoliczności świadczą, że powód nie wykazał zwiększonych potrzeb uzasadniających przyznanie renty z tego tytułu. Inaczej jednak należy ocenić sytuację powoda analizując podstawy do przyznania renty z tytułu pogorszenia się widoków powodzenia na przyszłość. Uraz powoda został uznany za trwały uszczerbek na zdrowiu. Orzeczono u niego na stałe lekki stopień niepełnosprawności ze wskazaniem wykonywania pracy lekkiej. Trzeba zaznaczyć, że powód dotychczas nie uzyskał świadczenia rentowego z ubezpieczenia społecznego, gdyż nie ma do tego uprawnień. Utrata widzenia w lewym oku wyraźnie ograniczyła jego dotychczasowe funkcjonowanie. Powód długo nie mógł się pogodzić ze swoim kalectwem, zamknął się w sobie, ograniczył kontakty towarzyskie, stracił wcześniejsze zainteresowania. Przestał uprawiać jazdę na nartach, obawia się kierować samochodem na długich dystansach. Nie będzie mógł uzyskać uprawnień do jazdy motocyklem. Z powodu jednoznaczności powód nie otrzyma pozwolenia na pracę na wysokościach, które jest niezbędne w zawodzie renowatora zabytków architektury, co zasadniczo pozbawia go perspektywy potencjalnego zatrudnienia w tym zawodzie. Powód posiadał możliwość wykorzystania zdobytego wykształcenia w pracy na stanowisku asystenta projektanta. Ze względu na nawracając bóle głowy i trudności z koncentracją Ł. C. zrezygnował jednak z pracy w pracowni projektowej ojca, tym samym pozbawił się możliwości rozwoju zawodowego w szeroko pojętej branży architektoniczno-budowlanej. Nie ulega wątpliwości, że w porównaniu z pracą dorywczą u rolników praca w pracowni projektowej zapewniała mu

stabilizację zawodową i finansową pomimo ograniczeń jakie wiązały się z jego uszczerbkiem na zdrowiu. Jak słusznie zauważyła biegła sądowa powołując się na Raport WHO praca przy monitorze nie została określona jako szkodliwa, ale jako uciążliwa dla narządu wzroku. Nie ma podstawy prawnej dającej lekarzowi prawo odsunięcia od pracy osoby, która nie spełnia wymogów odnośnie narządu wzroku.

W tej sytuacji Sąd uznał, że żądanie renty z tytułu pogorszenia się widoków powodzenia na przyszłość jest uzasadnione na poziomie kwoty 650 zł miesięcznie za okres od 1 grudnia 2012 r. wobec wcześniejszych możliwości zarobkowych powoda, a w pozostałej części roszczenie to nie zasługuje na uwzględnienie. Ustalając taką wysokość renty Sąd przyjął, że gdyby powód ponownie zdecydował się na podjęcie pracy w pracowni projektowej ojca chociażby w wymiarze 1/2 etatu, jego wynagrodzenie za pracę wraz z zasądzoną rentą byłoby zbliżone do minimalnego wynagrodzenia netto za pracę jakie z pewnością by osiągnął pracując na stanowisku asystenta projektanta na pełny etat, gdyby nie doznał obrażeń w wyniku wypadku z dnia 16 kwietnia 2010 r.

Z tych względów Sąd zasądził na rzecz powoda kwotę renty jak w punkcie I podpunkt 2 sentencji wyroku.

W sprawie o naprawienie szkody wynikłej z uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia zasądzenie określonego świadczenia nie wyłącza jednoczesnego ustalenia w sentencji wyroku odpowiedzialności pozwanego za szkody mogące powstać w przyszłości z tego samego zdarzenia (por. uchwała SN z dnia 17.04.1970r., sygn. akt III PZP 34/69, opubl. OSNC 1970/12/217). Podkreślić należy zdaniem Sądu, iż wyrok ustalający na podstawie art.189 k.p.c. odpowiedzialność za mogące powstać w przyszłości szkody oznacza, że pozwany odpowiada za całość szkody, którą to odpowiedzialność przewiduje art. 444 § 1 k.c. Z uwagi na charakter urazu oraz fakt, iż powód odczuwał nawracające bóle głowy podczas pracy przy komputerze, co wpływało na koncentrację przy wykonywanych czynnościach i w dalszym ciągu odczuwa bóle głowy, zdaniem Sądu nie można wykluczyć, że w przyszłości powód będzie musiał podjąć specjalistyczne leczenie albo przynajmniej skorzystać z konsultacji neurologicznej, przez co może być narażony na odczuwanie w dalszym ciągu pewnych dolegliwości nieprzewidywalnych w dniu orzekania, mimo że leczenie okulistyczne zostało zakończone i obawa co do możliwości utraty widzenia w oku prawym z powodu przedmiotowego wypadku jest w chwili obecnej nieuzasadniona. W tej sytuacji Sąd stanął na stanowisku, iż konieczne jest ustalenie odpowiedzialności na przyszłość związanej z doznany przez powoda urazem w wyniku zdarzenia z dnia 16 kwietnia 2010 r., o czym orzeczono w punkcie II sentencji wyroku.

W punkcie III sentencji wyroku Sąd oddalił powództwo w zakresie przekraczającym zasądzoną kwotę renty z tytułu z pogorszenia się widoków powodzenia na przyszłość uznając, że pozostała kwota byłaby zbyt wygórowana i nie adekwatna to stopnia szkody powoda. W punkcie IV sentencji wyroku Sąd orzekł o wysokości kosztów zastępstwa procesowego na podstawie § 2 ust. 1 i 3 w zw. § 6 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (t.j. Dz.U. z 2013 r., poz. 461). Koszty zastępstwa procesowego pełnomocnika z urzędu zasądzono od Skarbu Państwa z tego powodu, iż powód wygrał sprawę tylko w części, a pełnomocnik do tej pory żadnego wynagrodzenia nie otrzymał. Mając na uwadze wynik sprawy Sąd orzekł o kosztach procesu na podstawie art. 100 k.p.c. stosunkowo je rozdzielając i w związku z tym nakazał pobrać od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa Sądu Okręgowego w Kaliszu łącznie kwotę 4.150,59 zł, na którą złożyły się: 260,59 zł tytułem wydatków na opinię biegłego sądowego oraz 3.890 zł tytułem nieuiszczonej opłaty sądowej. Na opłatę od zasądzonego roszczenia składają się: kwota 30.000 zł zadośćuczynienia, kwota 40.000 zł odszkodowania oraz kwota 650 zł renty x 12 = 7.800 zł. Zatem opłata od tych roszczeń wyniosła łącznie 77.800 zł x 5% = 3.890 zł. Ł. C. w sprawie I Co 1795/12 był zwolniony od kosztów sądowych w całości, a Sąd nie znalazł podstaw by zmienić to rozstrzygnięcie, gdyż od momentu wytoczenia powództwa w niniejszej sprawie powód w dalszym ciągu nie posiada stałego zatrudnienia i pozostaje na utrzymaniu rodziców. Z tego powodu biorąc pod uwagę charakter dochodzonego roszczenia oraz stosunkowo nieduży zakres oddalonego powództwa, Sąd nie obciążał powoda kosztami procesu w pozostałej części.

SSO Jan Brzęczkowski